

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ СИСТЕМИ КРАЇН СВІТУ
Підготовки бакалаврів

Луцьк – 2026

**Силабус освітнього компонента «Політико-правові системи країн світу»
підготовки бакалаврів**

Розробник: Моренчук А.А., доцент кафедри міжнародних відносин, к.і.н.,
доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Балак І. О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
міжнародних відносин протокол № 7 від 30 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

доц. Вознюк Є. В.

©Моренчук А.А., 2026 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», СЗ «Міжнародні відносини», бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2-й
		Семестр 4-й
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Мова навчання українська	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: *Моренчук Андрій Анатолійович*

Науковий ступінь: *кандидат історичних наук*

Вчене звання: *доцент*

Посада: *доцент кафедри міжнародних відносин.*

Контактна інформація: +83 050 549 1709

e-mail: Morenchuk.Andriy@vnu.edu.ua

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Політико-правові системи країн світу» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня.

Мета і завдання освітнього компонента.

Основна мета курсу: ознайомлення студентів з основними

особливостями організації та функціонування основних елементів політичних систем країн світу.

Основні завдання курсу:

- засвоїти теоретичні аспекти функціонування політичних і правових систем;
- з'ясувати основні особливості організації й діяльності політичних інститутів в країнах світу;
- охарактеризувати рівень ефективності політико-правових систем країн світу, співставити його з досвідом України.

Soft skills:

- здатність аналізувати політичні та правові системи різних держав, оцінювати їхні переваги, недоліки та ефективність.
- уміння порівнювати політичні інститути, правові норми та моделі державного устрою в різних країнах.
- здатність чітко формулювати та аргументовано відстоювати власну позицію під час обговорень політико-правових питань.
- розуміння культурних, історичних і соціальних особливостей формування політико-правових систем різних країн.
- уміння знаходити, відбирати та інтерпретувати політичні й правові джерела, статистику та аналітичні матеріали.
- здатність брати участь у наукових дебатах, вести конструктивну полеміку на основі фактів і теоретичних підходів.
- уміння планувати власну навчальну діяльність, дотримуватися дедлайнів і самостійно опрацьовувати матеріал.

Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти функціонування політичних систем						
Для чого нам потрібна держава.	12	2		10		ДС / ІРС
Що таке політика, або чому наші політики бояться цього слова.	12	2		10		ДС / ІРС
Форми правління. Чому страшне є нестрашним і навпаки.	12	2		10		ДС / ІРС
Форми політичних режимів. Або чому важливо розуміти, що демократія буває різною. А також, що таке «совок» в нашій свідомості.	12	2		10		ДС / ІРС
Роль виборчих систем у функціонуванні політичних систем. «Ігри розуму».	12	2		10		ДС / ІРС
Разом за змістовим модулем 1	60	10		50		
Змістовий модуль 2. Політичні механізми в дії						
Політико-правова система Великобританії: унікальний світ традицій	8		2	5	1	ДС/10
США: немає нічого постійнішого, ніж тимчасове	8		2	5	1	ДС/10
Швеція: майстерня еталонних речей і цікавого досвіду	8		2	5	1	ДС/10
Бельгія: бути багатонаціональним – не просто	8		2	5	1	ДС/10
Швейцарія: пряма демократія в дії та інші родзинки від майстрів-годинників	8		2	5	1	ДС/10
Франція: півкроку до президентської республіки	8		2	5	1	ДС/10
Німеччина: з інженерною точністю	8		2	5	1	ДС/10
Іспанія: автономізм і сепаратизм	8		2	5	1	ДС/10
Китай: дилема НЕПу та індустріалізації	8		2	5	1	ДС/10
Досвід еволюції авторитаризму Білорусі та Росії	18		2	15	1	РМГ/10
Разом за змістовим модулем 2	90		20	60	10	100
Всього годин:	150	10	20	110	10	

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських занять	30
2	Опрацювання певних питань, які виносяться на самостійне вивчення з кожної із тем семінарських занять	30
3	Опрацювання додаткової літератури, джерел	30
4	Опрацювання лекційних матеріалів	20
	Разом	110

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти: Студент зобов'язаний відвідувати лекційні та практичні заняття. Пропуски без поважних причин підлягають обов'язковому відпрацюванню: необхідно підготувати конспект лекції, виконати індивідуальне завдання та пройти опитування за відповідною темою. У разі наявності об'єктивних причин (зокрема, хвороби, міжнародного стажування, участі в наукових заходах, волонтерської діяльності тощо) навчання в цей період може здійснюватися в онлайн-форматі або за індивідуальним навчальним планом за погодженням із викладачем. Поважність причин повинна бути підтверджена відповідними документами.

Політика щодо академічної доброчесності: усі завдання студент виконує самостійно; списування не допускається.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, подані з порушенням установлених термінів без поважних причин, оцінюються нижче. Перескладання тем семінарських занять можливе лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняного).

Складання і перескладання заліку з ВОК регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (від 26.06.2025 р.).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання,

здобутих у формальній, неформальній та інформальній освіті, здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали: можна додати до 15 балів до поточного оцінювання згідно з Положенням про систему бонусних балів факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточної роботи за умови виконання здобувачем освіти всіх видів навчальної діяльності, передбачених силабусом. Якщо здобувач освіти пропустив окремі аудиторні заняття з поважних причин, він має право відпрацювати їх під час консультацій і набрати визначену кількість балів за пропущені теми.

У день складання заліку викладач заносить до відомості сумарну кількість балів, отриманих здобувачем освіти впродовж поточного оцінювання (за шкалою від 0 до 100 балів). Якщо за результатами поточної роботи здобувач освіти набрав менше 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У такому разі бали, отримані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів за залік у період ліквідації академічної заборгованості становить 100.

У день складання заліку під час основної сесії забороняється проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також не допускається доздача будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компоненту.

Загальна кількість балів за курс становить 100 і визначається як сума балів, отриманих за семінарські заняття.

Питання заліку

1. Уряд в Великобританії.
2. Особливості конституційного розвитку та основи конституційного ладу Бельгії.
3. Федеральний уряд та федеральний канцлер в ФРН.
4. Вищі органи влади Швейцарії.
5. Парламент Бельгії.
6. Порядок виборів федерального президента в ФРН та особливості його статусу.
7. Політико-територіальний устрій Швейцарії.
8. Конституційний розвиток і основи конституційного ладу КНР.
9. Монархія в Великобританії.
10. Особливості адміністративно-територіального устрою Бельгії.
11. Парламент Іспанії.
12. Особливості партійної системи Німеччини.
13. Особливості національного питання в КНР.
14. Парламент та уряд Швеції.
15. Особливості адміністративно-територіального устрою Великобританії.
16. Парламент Великобританії.
17. Всекитайські Збори Народних представників: порядок формування та повноваження..
18. Статус глави КНР.
19. Особливості британського права і судової системи Великобританії.
20. Особливості конституційного розвитку та основи конституційного ладу Іспанії.
21. Судова система Німеччини.
22. Судова система Франції. Конституційна рада і Державна рада у Франції.
23. Особливості конституційного розвитку та основи конституційного ладу Швеції.
24. Партійна система Великобританії.
25. Глава держави та уряд Бельгії.
26. Особливості конституційного розвитку та основи конституційного ладу Великобританії.
27. Національне питання в Бельгії.
28. Особливості конституційного розвитку та основи конституційного ладу Німеччини.
29. Партійна система Франції.
30. Особливості конституційного розвитку та основи конституційного ладу Франції.
31. Глава держави та уряд Іспанії.
32. Особливості територіальної організації Франції.
33. Особливості монархії Швеції.
34. Особливості функціонування органів законодавчої влади ФРН.

- Бундестаг і Бундесрат.
35. Специфіка уряду Швеції у порівнянні з іншими урядами Західної Європи.
  36. Особливості конституційного розвитку та основи конституційного ладу Швейцарії.
  37. Особливості американської конституції. Біль про права.
  38. Конгрес США. Структура, порядок обрання, повноваження.
  39. Порядок виборів президента США. Двопартійна система.
  40. Повноваження президента США. Інститут імпічменту.
  41. Особливості американської федерації.
  42. Особливості політичної системи Білорусі. Прогнози щодо майбутнього режиму.
  43. Особливості формування і функціонування політичної системи Російської Федерації. Прогнози щодо майбутнього режиму.
  44. Поняття та види політичних систем.
  45. Поняття та види правових систем.
  46. Форми територіального устрою.
  47. Форми політичних режимів.
  48. Роль виборчих систем у функціонуванні політичних систем.
  49. Форми правління.
  50. Держава як ключовий елемент політичної системи.
  51. Політика і політичний процес.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бібліотека Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/index.htm>
2. Конституційне право зарубіжних країн. / За ред. Н.В. Мішиної, В.О. Міхалькова. Гельветика, 2021. 644 с.
3. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 224 с.
4. A short guide to the British political system. Roger Darlington's Homepage. URL: <http://www.rogerdarlington.me.uk/Britishpoliticalsystem.html>.
5. Almond G. A. Comparative Politics Today: A World View. Pearson. Longman, 2024. 808 p.
6. Bingham Powell G. Jr., Russell Dalton J., Strom Kaare. Comparative Politics Today. A World View. Pearson Education, 2025. 752 p.
7. China's Political System / Editor Ning Fang. Springer, 2024. 246 p.
8. China's Political System / Editor S. Heilmann. Bloomsbury Publishing PLC, 2021. 541 p.
9. Cole Taylor. European political systems. URL: http://books.google.ru/books?id=TQY_AAAAIAAJ&q=The+political+system+in+Britain&dq=The+political+system+in+Britain&lr=&hl=uk&pgis=1.
10. Delwit P. Politics in Belgium from 1830 until 2025. Editions de l'Universite de Bruxelles, 2025. 452 p.
11. Deschouwer K. The Politics of Belgium. Governing a Divided Society, 2022. 279 p.
12. Dreyer J.T. China's Political System. Modernization and Tradition. Pearson, 2024. 381 p.
13. Garcia Ch. F., Sanchez G.R. Hispanics and the U.S. Political System. Moving into the Mainstream. London and New York, 2023. 350 p.
14. Grotz F., Schroeder W. The Political System of Germany. Palgrave Macmillan, 2023. 592 p.

15. Harris R.A., Tichenor D.J. A History of the U.S. Political System: Ideas, Interests, and Institutions. ABC-Clio, 2021. 1480 p.
16. Jacoby C.L. China's Political System. Features, Institutions, and Leaders. Nova Science Publishers, Incorporated, 2024. 103 p.
17. Knapp A., Wright V. The government and politics of France. Routledge, 2021. 480 p.
18. Lachapelle G., Onate P. Borders and Margins. Federalism, Devolution and Multi-Level Governance. Opladen, Berlin, Toronto: Barbara Budrich Publishers, 2022. 299 p.
19. Mannewitz T., Rudzio W. The Political System of Germany. Springer, 2023. 594 p.
20. Pierre J. The Oxford Handbook of Swedish Politics. Oxford University Press, 2022. 736 p.
21. Political Participation in France and Germany / Edited by O.W. Gabriel, S.I. Keil, E. Kerrouche. ECPR Press, 2022. 313 p.
22. Pugu Wang. Principle of Interest Politics. Logic of Political Life from China's Perspective. Springer, 2022. 539 p.
23. Solivan S. The American Democracy Bible: [2 in 1] The Ultimate Guide to the U.S. Constitution and Government. Understand America's Rights, Laws, Institutions, and the Balance of Powers. PublishDrive, 2025. 194 p.
24. The Changing French Political System / Editor R. Elgie. Routledge, 2020. 235 p.
25. The Oxford Handbook of Belgian Politics / Edited by M. Reuchamps, M. Brans, P. Meier, E. V. Haute. Oxford University Press, 2022. 691 p.
26. The Politics of Belgium. Institutions and policy under bipolar and centrifugal federalism / Edited by M. Brans, L. de Winter, W. Swenden. Routledge, 2023. 244 p.
27. The United States Constitution and Bill of Rights. West Margin Press, 2021. 22 p.